ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Բ. ՍԵՐԻ, ԹԻՒ 636 — 164 ONZIEME ANNEE ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13/26 ԱՊՐԻԼ 1911

ԽՄԲԱԳԻՐ
Rédaction du Journal Arménien
ARCHALOUYCE
EGYPTE LE CAIRE

ՏՄՐԱԳ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԵՂԻՇԷ ԹՕՌՈՍԵԱՆ

Չի հրատարակուած ձեռագիրները այն ատեն միայն ետ կը տրուին, երբ թղթատարի եւ այլ ծախսերը կը ղրկուի Խմբագրութեան։

Ամեն ստորագրութիւն անկախ եղած ձեռագիրներու կը չընդունին։

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է, եւ մասնաւոր համաձայնութեամբ կը հրատարակուին ծանուցումներ։

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԵԳԻՊՏՈՍ եւ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Տարեկան 40 Եգ. ղրշ 10 Ֆր.

Թուրքիոյ գաւառներու Ազգ. վարժարանաց ուսուցիչներու համար միայն տարեկան 20 ղրշ. 5 Ֆր. երկու թերթ մէկ ծրարով

«Արշալոյս»ին վերաբերեալ նիւթական խնդրոց համար, պէտք է դիմել Խմբագրութեան հասցէով։ Իսկ Տպարանի վերաբերեալ գործոց համար, տպագրութիւնները Խմբագրութեան հասցէին, եւ յանձնարարներու համար «Արշալոյս» Տպարանի Վարիչ – Մատակարար՝

ԳԷՈՐԳ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ

Արտօնեալ Եգիպտական Կառավարութենէն, Համար 28 Հրամանագրով

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆԳ

(Տար. Նախորդ Թիւէն)

Որչափ ալ լաւատեսի խոշորացոյցով չ'դիտէի մէկ միլիոնին Նուիրատուութիւնը, սակայն իրարայաջորդ իրողութիւնները իմ նկատումներս կը հերքէին.

Առանց ամենէն գլխաւորը կարելի է նկատել, Պուլաղի Գալստեան վարժարանին կառուցման պարագաները՝ որ անգամ մը ևս մէկ միլիոնը հրապարակ դրուելու պատճառ եղաւ.

Անծանօթ իրողութիւն մը չէ թէ՝ 1896ի գաղթականութենէն ալ քանի մը տարիներ առաջ, Գանթարայի Գալստեան վարժարանին շէնքը խարխուլ վիճակ մը ունէր, թէև մինչև հիմայ ալ կայրի՝ և իր ծոցին մէջ... կը մնուցանէ գաղթականութեանց հոսանքին մնացորդներէն...

1894ին՝ երբ վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը կազմէին Մկրտիչ Մարկոսոֆ պէյ, և հանգուցեալ Նշան Մալումեան, Լևոն Քէրէսթէճեան և ուրիշներ, վարժարանի շէնքին անբաւականութիւնը և փլչելու վտանգին առջև գտնուիլը խնդրոյ առարկայ եղաւ և Հոգաբարձութեան ու Քաղաքական Ժողովին մէջ գրաւոր բանակցութիւններ ալ տեղի ունեցան.

Նոյն ատենուան Քաղաք. Ժողովին կ'ատենապետէր Բիէռ Բօլատ անուն Իզմիրցի ամենապատուական հայը՝ որ թէև քիչ գիտէր իր մայրենի լեզուն – հայերէնը – սակայն հայութեան զգացումը մարմնաւորած էր իր անձին մէջ. անցողաբար ըսեմ նաև թէ՝ այդ ժամանակուան վարժարանի պիւտճէն ամսական 25-30 ոսկիի մէջ էր թէև, սակայն կրցաւ նոյն իսկ քանի մը շրջանաւարտներ ալ տալ. Մինչդեռ հիմայ՝ ամսական 170է աւելի ոսկիներով, գանգատանաց և դժգոհութեանց թատերաբեմը կը ներկայացնէ Գալստեան վարժարանը.

Բայց մենք մեր պատմութեան վերադառնանք, անոր թելը չ'կորսնցնելու համար.

Մարկոսոֆ պէյ, որ առաջնակարգ երկրաչափ-ճարտարագէտ մ'է, Իզմիրցի և հայերէն լեզուն մոռցած գրեթէ, իրեն հետ ունենալով Կառավարական ճարտարապետներ, քննեց վարժարանի շէնքը և մօտալուտ վտանգի մը գոյութիւն չունենալը ստուգուեցաւ ու այս մօքով գրուեցաւ Քաղաք. Ժողովին և այդ խնդիրը պահ մը փակուած մնաց. Բայց որչափ որ վարժարանի շէնքին անբաւականութեան շուրջ յարուցուած խնդիրները հրապարակը մտադրաղ ընելէ դադրեցան և անմիջական արդիւնք մը չունեցան, սակայն կային անձեր ալ՝ որ վերջացած չնկատեցին այդ հարցը և յարմար առիթի կ'սպասէին վերըստին արծարծելու համար զայն....

Վրայ հասաւ 1896ի գաղթականութիւնը և վարժարանի շէնքը այն ատենէն նեղ ու անբաւական եղաւ, որ նոր վարժարանի մը կառուցումը ինքնըստինքեան չեշտուեցաւ.

Առիթը ինքնաբերաբար ներկայացած էր. ժողովրդական հանգանակութեան մը ձեռնարկուեցաւ որուն արդիւնքը՝ եթէ չեմ սխալիր՝ 4000 ոսկին անցաւ. Հանգանակութեան մէջ շատ գործնական դեր ունեցաւ Հանգուցեալ Նշան էֆէնտի Մալումեան Տօմէնի կարևոր պաշտօնեաներէն.

Ինչ կարելի էր ընել 4000 ոսկիով, որուն կէսը և աւելին՝ առուծախի գործողութեանց ատեն պատուաւոր միջնորդները պիտի խլէին. փակագծի մէջ ըսեմ թէ՝ Եգիպտոսի մէջ այնպէս եղած է միշտ. Ժամանակաւ Աղեքսանդրիոյ եկեղեցւոյն դէմի Սաղիմական կալուածները ծախուեցան Ալէն Ալտէրսընին, և Թաղ. Խորհրդոյ նոյն ատենուան գրագիրը, Լևոն Մկրտիչեան, Վահրամ Վրդ. Ազարեանի և գնորդին միջև թարգմանի պաշտօն կատարած ըլլալուն համար՝ 400 և աւելի ոսկիներ կոկորդեց և ի վերջոյ, երբ Օրմանեանի Պատրիարքութեան օրով Երուսաղէմի հաշիւները քննուեցան, այդ 400 ոսկիի գրեթէ զեղծումը՝ հրատարակութեան տրուեցաւ (տե՛ս Մանզումէ 1906) ա. նոր համար է որ Լևոն Մկրտիչեան պատուաւոր և բարոյականի տէր!!! մարդ է և անոր համար է որ ուրիշներու անբարոյական ըսելու չի քաշուիր. և անոր համար է որ տղրուկի պէս ազգին կուրծքին փակած՝ անոր տկար արիւնը ծծելով կ'ապրի միշտ. Եթէ օր մը Մկրտիչեանը երեսփոխանութենէ և հոգաբարձութենէ իյնայ, եկեղեցիին ժամկոչութիւնը իսկ պիտի ընդունի. բաւ է որ հայութիւնը իր ազգասիրութենէն! օգտուիլ գիտնայ լիառատ վարձատրութեան փոխան, որը եթէ չ'տրուի իրեն, կրնայ ձևով մը գողնալ իսկ....

Սակայն ես նիւթէս չ'շեղիմ և օր յառաջ Գալստեանը կառուցանելով զբաղիմ։

* * *

4000 ոսկին չէր բաւեր ըսին, ուստի վերստին հանգանակութիւնը շարունակելու վրայ մտածուեցաւ, որ չեմ գիտեր թէ՝ ի՞նչ նոր արդիւնք ունեցաւ. բայց ինչ որ ճշմարիտ է, Նորէ՛ն անբաւական եղած ըլլալու էր որ՝ Ն. Վսեմութիւն Պօղոս փաշային դիմում ընելու պէտք տեսնուեցաւ.

Արդէն ներքնապէս եղած համաձայնութեան մը վրայ – որովհետև Պօղոս փաշայի Տայրէի Տնօրէն Մկրտիչ Անդրանիկեան էֆ. ալ այդ ատեն կը մասնակցէր հանգանակութեան աշխատութեանց – պատգամաւորութիւն մը ներկայացած էր Պօղոս փաշային ըսելով.

«Փաշա՛, մենք տարիներէ ի վեր վարժարան մը կառուցանելու համար հանգանակութեան մը ձեռնարկած ենք՝ և ահա սա չափ հազար ոսկի ունինք մեր ձեռքին մէջ, բայց ատիկայ չ'պիտի բաւէ Եգիպտահայուն վայելուչ վարժարանի շէնք մը կանգնելու համար. ահաւասիկ ոսկիները ձեր տրամադրութեան ներքև կը դնենք. ինչ կուզէք ըրէք. մեզի վարժարան մը տուէք...»

Փաշան քիչ մը կը մտածէ պատգամաւորներուն ներկայութեանը՝ որ հաւանութիւն ըսել է, և անոնց մեկնելէն յետոյ՝ որ սա գործին մէջէն ստժան ազատիմ կը նշանակէ...

Քանի մը օր յետոյ Նորէն լուր կը տարածուի թէ՝ Գալստեան վարժարանին համար հանգանակուած գումարին պակասը պիտի լրացնէ փաշան, ա՛յն մէկ միլիոն ֆրանգի գումարէն, զոր առատաձեռնօրէն տրամադրած է ազգին. Իսկ միլիոնէն աւելցած գումարին տոկոսովը Գալստեանի յաջողակ աշակերտներէն ուսանողներ պիտի ղրկէ Եւրոպա՝ բարձրագոյն ուսմանց և մասնագիտութիւններու հետևելու նպատակաւ.

Աւարտելու համար այս գլուխը՝ փութամ ըսել որ՝ վարժարանը կառուցուեցաւ 13000 ոսկի ծախքով, որ այսօր լաւ գնահատել գիտցող և խղճամիտ ճարտարապետ մը 5000 ոսկի կրնայ արժեցնել... իսկ Եւրոպա բարձրագոյն ուսմանց հետևելու համար եղած խոստումը չեմ կրնար հաստատել որ կանոնաւորապէս տեղի ունեցած է....

* * *

Անցեալ տարի Գալստեան վարժարանի յաջողակ աշակերտներէն ոմանք խնդրագիր մը բերելով աղաչեցին որ՝ կամ անոր հրատարակութիւնը դիւրացնելու համար միջնորդեմ Խմբագրութեան մօտ, կա՛մ մէկ դիւրին միջոցը ըսեմ այդ թուղթը փաշային հասցնելու համար.

«Այո՛» չ'կրցայ պատասխանել.

Խմբագրութիւնը չ'պիտի ուզէր միջամտել այդ գործին, Նորին Վսեմութիւնը և շրջապատը իրեն դէմ չի գրգռելու համար, որովհետև կարող էին թերթերնին մերժել բաժանորդագրութիւններն դադրեցնել և նիւթապէս վնասել թերթին... իսկ թուղթը ուղղակի փաշային ձեռքը հասցնելու ընաւ ո՛ և է դիւրին միջոց չկար. Թէ ինչո՞ւ. ասիկայ ալ պիտի բացատրեմ, զատ գլուխով մը. ուստի ներկայացողներուն ըսի. վաղը կամ միւս օր եկէք որ ձեզի պատասխան մը տամ....

Նոյն օրը իսկ՝ հին ու կոտրտած գլխարկովս՝ որովհետև նորը չունէի, և տասը տարեկան հրաժարական մատուցանելու պատրաստ գունաթափուած ռէտինգօթովս թռաչերուած՝ Տայրէին ճամբան բռնեցի. Եթէ հետևեալը ըսեմ, անմիջապէս և դիւրաւ պիտի կրնաք հասկնալ թէ՝ կառքի դրամ ալ չունէի՝ այդ փառաւոր դռներէն փառաւորապէս ներս մտնելու համար....

Դռնապաններուն՝ որոնց ամենուն ալ Մուհամմէտ ըսելու սովորութիւնը ունիմ եթէ նոյն իսկ Մուսա ալ ըլլան, խօսք հասկցնելէ յետոյ, փաշային վէքիլին հետ դէմ դիմաց եկանք.

– Անդրանիկեան էֆէնտի՛, բան մը հարցնելու եկայ. կրնա՞ք երկու վայրկեան ինծի զոհել ձեր թանկագին ժամանակէն, որովհետև ինչպէս կը տեսնեմ՝ հաշիւներու մէջ թաղուած կերևաք...

– Ի՞նչ է կենէ, աղըտ պակսեր է տէ մատաղըտ.

– Երկուքն ալ... թէպէտև ո՛չ մէկ օր բերնի համով մատաղ մը կերցուցած ունիք ինծի և ոչ ալ աղը տուիք որ՝ կարգ մը խնդիրներ թուրշիի դնէինք...

– Ի՞նչ կուզես. ըսէ՛ նայիմ.

– Այսօր Գալստեան վարժարանի քանի մը ուշիմ աշակերտները զիս գտան՝ և թուղթ մը ներկայացուցին որ կամ հրատարակելու համար Խմբագրութեան քով միջնորդեմ, և կամ միջոց մը ըսեմ թուղթը ուղղակի փաշային ձեռքը հասցնելու համար.

Մտածեցի որ ատոր հրատարակութիւնը անկարելի է, որովհետև վշտանալով թերթերնիդ կը մերժէք և տարեկան բաժնեգինի մը անդարմանելի! նիւթական վնասը կը պատճառէք թերթին. Ըսի նաև թէ այդ թուղթը փաշային ձեռքը հասցնելն ալ անկարելի է, ու պատմեցի իրենց թէ՝ ինչպէս 1905-6ին Նորին Վսեմութեան անունով իմ վրայ գործադրուած սճիրները իրեն ծանուցանելու համար 1907ի սկիզբները գրած ապահովագրեալ նամակներս մինչև այսօր տակաւին ձեռքը հասած և իր որոշումը առնուած չէ. Աւելցուցի նաև թէ՝ ինչպէս 1907 Դեկտեմբերի մէջ Երեսփոխան Ժողովոյ Ատենապետ փաշային մատուցած բողոքագիրս իրեն յանձնուած և պատասխանը ինծի հաղորդուած չէ. Բացատրեցի թէ՝ ինչպէս հակառակ իմ բողոքներուս՝ այդ սճիրներուն մասնակցողները ձեզմէ ընդունելութիւն և պաշտպանութիւն գտան և փէշերնիդ ծածկել ուզեցիք անոնց վրայ.... Ըսի նաև թէ՝ ինչպէս դարձեալ միևնոյն ամսուն մէջ թերթը վերհրատարակելու համար փաշային գրած մէկ նամակս Տայրէին մէջ կորսուեցաւ և Անդրանիկեանէն Պերթրան, Պերթրանէն Անդրանիկեան ղրկուեցայ՝ առանց նամակը կարենալ գտնելու և ատոր արդիւնքը եղաւ ձեր 2000 ոսկիով օրաթերթ հրատարակելու պլըֆը, որպէսզի ես յուսահատիմ և Արշալոյսի վերհրատարակմանը չ'ձեռնարկեմ. ըսի ու ըսի, վերջապէս ո՞ր մէկը թուեմ... բայց չի համոզուեցան. Հիմայ եկած եմ անոնց կողմէ տեղեկանալու համար թէ՝ ստուգիւ մէկ միլիոն ֆրանգի նուիրատուութիւնը գոյութիւն ունի՞. Եթէ ունի՝ ո՞րչափը վարժարանին ծախսուեցաւ նշանաւոր հիմնարկէք մը ընելէ յետոյ, և ո՞րչափ ուշիմ ուսանողներու բարձրագոյն ուսմանց համար տրամադրելի է. և եթէ Եւրոպայի մէջ ուսանողներ կան. քանի՞ հոգի ներ են. անունենին ի՞նչ է. ո՞ր համալսարանը կը գտնուին.....

Եղիշէ Թօռոսեան

[Շարունակելի]

ՄԵՐ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐԸ??

«Լուսաբեր-Արև» այս անգամ ալ իր 964 թիւին մէջ՝ մարդասիրութիւնը! իրեն սիրելի սկզբունք ըրած՝ և ազնուութիւնը այլևս առակի կարգ անցած Ս. Ա. անբուժելի (ըստ Տամկաճեանի) բարերարին մէկ զառանցանքը հիւրընկալած էր.

Որուն մէջ՝ յարգելի երազատեսը, հաճելին օգտակարին խառնել գիտցող, և՝ Ուշտունին ու Դըրեանցը գերազանցող՝ Գ. Տ. Հաճըլեանի կողմէ ի նպաստ Տիկ. Մարի Պէնլեանի սարքուելիք ներկայացումը շատ մը գովեստներով նկարագրելէ յետոյ՝ ձեռնարկը յաջողցնելու, և Տիկ. Մ. Պէնլեանի կոկիկ հասոյթ մը ապահովելու համար՝ իր անբացատրելի պերճախօսութեամբը՝? անձնուիրաբար քաջալերանքի կոչ մը ուղղած էր.

Նպատակս ոչ Պաղտասարի Գ. դերակատարին այս մարդասիրական ձեռնարկին պատճառները պրպտել է, և ոչ ալ՝ Տիկ. Պէնլեանի այդ նպաստը ընդունելու ատրճան անձուկ վիճակ մը ունեցած ըլլալու կամ չ'ըլլալու մասին խօսիլ է.

Որովհետև անհատական գործերու միջամտելէ՝ և ուրիշներու ներքին գործերով զբաղելէ չե՛մ ախորժիր. բայց, քանի որ խնդիրը բարեսիրական ձեռնարկ մ'է, և այդ ալ հանրութեան աջակցութեամբը պիտի յաջողի՝ պէտք տեսայ բարեխօսի պաշտօնը ստանձնող յօդուածագրին հարցում մը ուղղել. թէ՝

Ինչո՞ւ Հայուհեաց Ընկերութեան սարքած հանդէսը անյաջողութեան մատնելու, և սոյն հանդէսը սարքողները արատաւորելու նպատակաւ ամենավատ միջոցներու դիմեց. անո՞ր համար որ անոր յաջողութիւնը՝ շատ մը որբ տղայոց դաստիարակութեան պիտի ծառայէր....

Ինչո՞ւ հանդէսէն վերջն ալ ի-

րեն պատշաճ մարդասիրական գերը ամբողջացնելու և այդ ամենազզուելի արարքը իր գագաթնակէտին հասցնելու համար՝ իրեն յատուկ ու մասնաւոր քաղաքակիրթ լեզուին պարունակած բոլոր հայհոյանքները Ընկերութեան հասցէին տեղացնելէ, և նոյն ազնիւ նպատակին համար անձնուիրաբար աշխատակցող Տիկինները՝ անհանդուրժելիներ, սարսափուհիներ որակելէ յետոյ՝ անոնց հասցէին տըգեղ և անհաճոյ խօսքեր ուղղելով՝ իր արժանիքին և ազնուութեան սահմանները կը գծէր...։

Ինչո՞ւ հիւանդներու, որբերու, սովեալներու օգնութեան ձեռք կարկառողներուն դիմումներէն՝ ժողովուրդին այլևս ձանձրացած ըլլալը կը յայտնէր, կարծես թէ՝ ժողովուրդը իր քսակին խնամակալութիւնը իրե՛ն յանձնած ըլլար։

Արդեօ՞ք որբերու, կարօտեալներու համար բացուելէ ձանձրացող քսակները՝ այս անգամ իրենց ոյժը վերստանալով Տիկ. Մ. Պէնլեանի համար բացուելու ի վիճակի՞ պիտի ըլլային։

Ներուի ինձ հարցնել այդ հաճ դուրժելի ու խղճամիտ բարբանջողին թէ՝ իր պաշտպանութեան ներքև առած Տիկինը՝ Հայուհեացի պաշտպանութեան ներքև գտնուող որբերէն աւելի գթութեան արժանի՞ էր, և կամ՝ անոնք հայու զաւակներ չէ՞ին։

Նոյն իսկ՝ եթէ ուրիշ ազգի և կրօնի ալ պատկանած ըլլային՝ այդպիսիներուն օգնելը՝ քաղաքակրթութեան, ազնուութեան և վեհանձնութեան մէկ պահանջն էր, մինչդեռ՝ Պ. յօդուածագիրը և իր նմանները, հակառակ ուղղութեան հետևելով՝ այդ բարեմասնութիւններէն զրկուած ըլլալնին բացարձակապէս հաստատեցին...։

Անշուշտ պիտի պատասխանուի թէ՝ յիշեալ ներկայացումը խումբ մը թատերասէրներու թախանձանքին վրայ պիտի սարքուի և Պ. Պաղտասարն ալ հակառակ դերասան մը ըլլալուն՝ իբրև դերակատար... հայ բեմին վրայ պիտի երևայ՝ պայմանաւ որ՝ գոյացած հասոյթը. նախկին Դերասանուհի Տիկ. Մ. Պէնլեանի յատկացուի. ատոր ոչ ոք իրաւունք ունի առարկութիւն ընելու...։

Ներուի ինձ երկրորդ հարցում մ'ալ ուղղել այդ գթառատ ու մարդասէր? պարոնին թէ՝ ինչո՞ւ և ի՛նչ իրաւունքով, ինք՝ ըստ կամաց և ըստ հաճոյից, անհատապէս այսինչին ու կամ այնինչին ի նպաստ ներկայացում սարքողներու ձեռնարկը յաջողցնելու՝ և ըստ իր խոստովանութեան ժողովուրդին վտիտ քսակները անոնց առջև բանալ տալու ճիգեր կընէ, և որբերու, կարօտեալներու օգնութեան ձեռք կարկառող ճշմարիտ անձնանուէրներու ձեռնարկին արգելք կը հանդիսանայ ըսելով. «ո՞վ իրենց իրաւունք կուտայ որ՝ սնապարծութեամբ հրապարակ իջնեն և հասարակութիւնը խաբեն»։ Այս է իրաւունքի և արդարութեան վրայ ճառելու եղանակը։

Մինչդեռ՝ իրաւունքը, արդարութիւնը ուրիշներուն յարգել տալ ուզող այդ երկաակնեցաղ յօդուածագիրը՝ նոյն յատկութիւնները առանց իր վրայ մարմնացնելու, ինք՝ իրեն լիազօր իշխանութեան մը համբաւը վայելողի գոյն տալով, օգնութեան կարօտները անհատի մը զոհելու նպատակաւ այս կամ այն բարեսիրական հաստատութեանց մասնակցողներուն պաշտօնապէս հաստատուած Հ. Բ. Միութեան դուռը ցուցնելու քաջութիւնը կունենայ, կարծես թէ՝ ազգային միւս բոլոր բարեսիրական հաստատութիւնները՝ անպաշտօն և անվաւեր եղած ըլլային։

Հետևաբար, եթէ այդ ուշիմ և ողջամիտ հայկատակը՝, հայ ազգին մէջ գոյութիւն ունեցող բարեսիրական հաստատութեանց բարեւոր գործունէութիւնը և անոնց ունեցած օգտակարութիւնը զանազանելու չափ կարողութիւն ունենար. Միութիւն ըսուած հաստատութիւնը իր որոշ ծրագրով, ժողովուրդին դէմ իր դռները գոցելով՝ այլ ևս Միութեան Տուն մը ըլլալէ դադրած, խռովութեան և երկպառակութեան կեդրոն մը դարձած ըլլալը պիտի գուշակէր։

Ենթադրենք թէ՝ այդ կէտը յօդուածագրին ուշադրութենէն վրիպած էր. բայց, ինչո՞ւ ստիպել հասարակութիւնը Միութեան կոճակաւոր դրօշակին տակ մտնելու։ —

Միթէ միութիւնը, միայն ազգին միւս բոլոր բարեգործական հաստատութիւնները գոյութեան իրաւունքէն զրկելու, և քար ու քանդ ընելու համար հիմնուած, ու ատոր գործադրութեան պաշտօնն ալ իրեն պէս բարեկեցիկ! պնակալէզնե՞րու յանձնած է։

Հետաքրքրական է գիտնալ թէ՝ ժողովուրդը ե՞րբ և ի՞նչ նպատակաւ այսպիսիներու իրաւունք տուած կրնայ ըլլար, իրեն անունովը խօսելու և յօխորտալու։

Պահ մը սխալ կասկածիլ թէ՝ ազգային իշխանութիւնը, և նոյն իսկ հասարակութիւնը. միամտօրէն համոզուած այս մարդոց անկեղծութեան և ուղղամտութեան վրայ, իրենց լիազօր իշխանութիւն տուած են, ազգային գործերը խճողելու և ժողովուրդին քսակները՝ իրենց ուզած կերպով գործածելու։

Հետևաբար, համոզումիս ճիշտ կամ սխալ եղած ըլլալը հաստատելու, և սա՝ մեր անցած դարձածներուն պարոն հեղինակին, և իրենպէսներուն անկեղծութեան և ազգասիրութեան մասին տեղեկութիւններ քաղելու, և հասարակութեան մէջ իրենց վայելած համարումը ճշդելու համար՝ մի քանի բարեկամներու կարծիքին դիմեցի։

Բարեկամներս, որոնք հրապարակի վրայ լաւ և պատուաւոր համբաւ մը կը վայելեն, երբ դիմումիս պատճառը հասկցան, ինձ միայն սա պատասխանը տուին,

«Եթէ՝ հասարակութեան միամտաբար այդ մարդոց կեղծիքներէն խաբուած ըլլալնուն համոզուած ես՝ մենք կ'ըսենք թէ՝ դուն քու միամիտ կարծած ժողովուրդէդ աւելի միամիտ ես, և աւելի ճիշդը՝ կատարեալ տգէտ մ'ես. որովհետև՝ վստահ եղիր որ՝ միամիտ կարծած հասարակութիւնդ, այդ Հիմալայա լերանց ստորոտի բնակիչները գե բաղանցող խմբակը որ՝ մի քանի հոգիներէ կը բաղկանայ, շատ լաւ կը ճանչնայ զանոնք, և լաւ համոզուած է որ՝ քսաներրորդ դարու այս աննախանձելի քաղաքակիրթներ, իրենց կեղծիքը, մեքենայութիւնները, վերջապէս քաղաքակրթութեան ատելի և հակառակ բոլոր աղտեղութիւնները ծածկելու համար, ազնուութիւնը, ազգասիրութիւնը, մարդասիրութիւնը, և վերջապէս, քաղաքակրթութեան պարգևած բոլոր բարեմասնութիւնները, շալկա՞ծ կը պտտին թէև՝ բայց, վստահ եղիր որ թեթև անձրև մը, այդ կարծեցեալ բարեմասնութիւնները իրենց վրայէն թափելով, իսկական գոյներնին մէջտեղ պիտի կրնայ հանել»։

«Հետևաբար, քեզ կը յորդորենք որ՝ փոխանակ այդ տեսակ աննկարագիր մարդոցմով զբաղելու, քու գործերովդ զբաղիս, ժողովուրդին ողջամիտ դասակարգը, արդէն զիրենք իրենց բնական գոյնովը ճանչցած է»։

Բայց դուք ալ վստահ եղէք որ, ասոնք իրենց սարքելիք ներկայացումը յաջողցնելով՝ ժողովուրդին ինքնագիտակցութեան մասին ձեր բաժներուն հակառակը հաստատել պիտի փորձեն, եղաւ իմ պատասխանս։

—Ատիկայ ժողովուրդին միամտութիւնը չի՛ հաստատեր. այլ՝ անոր մէկ նուրբ հնարամտութիւնը երևան կը բերէ. որ իրաց արդիւնքին համակերպիլ ձևանալով, նախ՝ անգամ մը ևս զտարար հալոցին մէջ դրած կ'ըլլայ այդ կեղծ մետաղները, և երկրորդ՝ իր ապագայ ընելիք ուղղութիւնը վստահութեամբ կը ճշդէ, այս պարագային՝ եթէ սարքուած ներկայացումը յաջողի ալ, ոչ նպաստողներուն և ոչ ալ նպաստընկալին պատիւ պիտի կրնայ բերել»։

—Այս պատասխանները ինքնին պերճախօս ապացոյցներ էին ժողովուրդին ողջամիտ դասակարգէն սպասուած գիտակցութեան. Ուստի լաւ տպաւորութեան տակ հրաժեշտ առի իրենցմէ.

Թ. ԱՆԱՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Հերու ամառ Աղէքսանդրիոյ ազգ. Վարժարանի համար մղուած պայքարը՝ որ այնքան ժամանակ զբաղեցուց հասարակութիւնը, «Մանուկներու Կոտորածը» վերնագրով յօդուածի մը մէջ վերլուծած էինք մարգարէաբար այն՝ ինչ որ՝ կրնար պատահիլ եւ որ պատահեցաւ այսօր — «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՏՈՐԱԾԸ»։

Վերջացող շաբթուն՝ շրթունքէ շրթունք, բերնէ բերան Ազգ. Պօղոսեան վարժարանի մէջ ՄԵՌՆՈՂ ԵՒ ԽԵԼԱԳԱՐՈՂ տղուն պատմութիւնն է, որ յուզումի ենթարկած է ծնողքները՝ որոնց տղաքները հոն կը յաճախեն։

Այդ վարժարանը այսօր կորանցուցած է իր գոյութիւնը. ապացոյցը՝ այն պարզ պատճառաւ՝ որ փոխանակ մանկավարժական մեթոտներով վարժարանը կառավարելու՝ եղեռնական միջոցներով կը կառավարեն..., հոն տիրապետող մեթոտը ծեծն է, վայրենի, վայրագ եւ գազանական միջոցը.., որ խեղճ տղաքներուն քիթէն բերնէն արիւն կը բերեն ծեծի եւ գաւազանի հարուածներով։ ԱՐԻ՛ՒՆ....

Մենք՝ Լեւոն Մկրտիչեանին ցանձապետ ըսած էինք վերոյիշեալ յօդուածով. եւ մենք ալ աւելի կը շեշտենք հիմայ, որովհետեւ ծեծուող աղջկան բերնէն ու քթէն հոսած արի՛ւնը եւ իր խելագար վիճակը մէջտեղն է... եւ որոնց մեծագոյն պատասխանատուն է։

Հոգաբարձութիւնը եւ դպրոցի Տնօրէնը ու վարժապետները մեղսակից են. եւ մենք զիրենք հաւաքաբար ոճրագործ կ'անուանենք հրապարակաւ, եւ ազգային վարժարանը՝ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑ...:

Մենք ըսած էինք նոյն յօդուածով թէ՝ անբարոյական հրէշներ կան վարժարանին մէջ իբրեւ Ուսուցիչ, եւ չէինք կրնար այդ հրէշներէն ուրիշ բան ակնկալել, բայց միայն՝ ոճիր եւ ոճրագործութիւն...։

Այսօր խելագարուող եւ արիւնաթաթախ աղջիկը կենդանի փաստ մ'է, եւ զոհը այդ եղեռնին...։

Ո՞ւր տեսնուած է այս դարուս մէջ ծեծով աշակերտ դաստիարակելու ձեւը երբ՝ մանկավարժութիւնը անհամեմատօրէն հասած է կատարելագործութեան մը եւ գիտութեան ու փորձառութեան միջոցով կիրարկուած նոր սիսթեմներն որոշ ու դրական արդիւնքներ կուտան՝ քան ծեծը. Ծեծ գործադրութեան սիսթէմն ապացոյց է որ՝ Տնօրէնը ո՛չ թէ մանկավարժ մ'է՝ այլ գրաստավարժ, նոյն իսկ կենդանիները ծեծելու դէմ ընկերութիւններ կազմուած են, ինչպէս կարելի է որ մատղաշ մանուկները ո՛չ թէ պարզ գանահարուին՝ այլ արիւն իսկ հոսեցնէին արդէն հալած ու վտիտ մարմիններէ...։

Ազգային վարժարաններէն պէտք է որ ծեծի սիսթեմը դուրս ելլէ, եթէ Տնօրէնին սիսթեմն է ծեծով մանուկները կրթելու դրութիւնը. մեր սիսթեմն ալ տարբեր կ'ըլլայ. Եկող-գացող վար-

ՏԱՌԱՊԱՆՔԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ»Ի
ԹԻՒ 5

ՀԵՂԻՆԱԿ
ՎԱՐԴԱՆ Գ. ԲՐՈՒՏԵԱՆ

ՀՈՎԻՒՈՒՀԻՆ

(ԹԻՒ ԵՐԿՐՈՐԴ)

Բ.

—Կ'երեւի յիմարացեր ես Դէ՛զօ առանց լուր տալու հեռուները կ'երթաս, կը կորսուիս լեռներու մէջ. Գրո՛ղը տանի քեզ. փնտռելէն ու մտածելէն մարմինս վրայ ոյժ-թափ չմնաց...։ Սերոբի շեշտը յանդիմանական էր. Ուրիշ խօսք չըրաւ. ներս երթալով հրացանը պատէն կախեց։

Ամօթահար ու գետին նայելով, նէ վազեց Աբարի ձեռքն համբուրելու. Հայաստանցի հնազանդ զաւկին ներողութիւն խնդրելու ձեւակերպութիւնն է այս։

Անզգալաբար հեռուները տարաւ զիս Աբա՛ր. վեց ժամէն աւելի յոգնեցայ զիս. կախուած է, ահա՛, դիմացի պատէն, կը տեսնե՞ս. քեզի եւ իմ ծերացած մօր՝ ախորժելի միս կը հայթայթէ. այս իրիկուն խորոված պիտի ունենանք, եղով կրակ մը պատրաստ կայ արդէն։

Սերոբ՝ Դեզօի օգնութեամբ ձիւնի եւ ցեխի մէջ թաթխուած տրեխները կը քակէր. Մանտրտիկ աչքերը եղնիկի գլխիվար կախուած գլխին յառեց։

—Ո՛չ այսքան յոգնութիւն քրտինք ու մտատանջութիւն պէտք էր, եւ ո՛չ ալ քո խորոված... խօսեցաւ։

Լաչօն լուռ էր. Հօր ներկայութեան քրոջն սաստելու իրաւունք չունէր, միայն աչքին տակով խո՛ռ խո՛ռ Դեզօի կը նայէր. սպառնական, վրէժխնդիր, ոխակալ արտայայտութեամբ. Նէ դիւրութեամբ կարդաց եղբօր նայուածքը. կիցով մը վրէժն յագեցնելու, Հօր բացակայութեան փառաւոր ապտակ մը տալու որոշումն էր այդ յոգնութենէն ու բարկութենէն յառաջ եկած. Լաչօ դիւրագրգիռ էր. առանց սակայն անհաշտ հոգի մ'ունենալու. վայրկեան մը վերջ արդէն իսկ ներած էր ու մոռցած միջադէպը։

Գիշերը բաւական յառաջացած, խորովածը ճաշակուած էր. Սերոբ իրեններով օջախի շուրջ բոլորուած կը խօսակցէին. Դեզօն չէր խօսէր, լուռ կը մնար ձեռքը ծնօտին ծունկի վրայ ծալապատիկ. աչքերը մխացող կրակին. Ոճրագործութեան ահաւոր մեղքը կը տանջէր, կը չարչարէր զինք. ուղեղին մէջ զանազան հակընդդէմ մտածումներ դժոխային հուրի մը ամպրոպը կը յուզէին. կը հառաչէր ու իր հառաչը խուլ հեծկլտուքով կը հագչէր նոյն բառին վրայ զոր տապած էր զինք.

—Կեավո՛ւր...։

Աբարի աչքէն վրիպած չէր Դեզօի մտահոգ կերպարանքը. Այդ բառի արտասանութենէն անակընկալի եկաւ։

—Գժուած աղջիկ. որմէ լսեցիր այդ բառը՝ զոր կեանքիդ մէջ լսելու պատեհութիւնը ունեցած չէիր երբեք, եւ ես ամայութեանց մէջ առանձնացայ որպէսզի ձեր անմեղունակ մաքերը յաւիտենապէս չ'պղտորուին այդպիսի ատելագարշ ածականներով. ի՞նչ պատահեցաւ, ո՞վ սորվեցուց։

Երկար ատեն տատամսեցաւ նէ. Մարգարտանման կաթիլներ կրակի փայլէն ծիածանուած շարուեցան աչք-աղեղէն. Պատմել կուզէր պոռթկալ, դո՛ւրս տալ ներքին հուրը, բանալ իր սիրտը. բայց շրթները կը դողդղային. ձայնը կը խղդուէր կոկորդին մէջ. կը հեկեկար...։ Աբարի ստիպումն ու քաջալերանքը վերջապէս, համարձակութիւն տուին տեղն զտեղն պատմելու իր գլխէն անցած դէպքը՝ եւ քիւրտ որսորդի սպանութիւնը։

—Ինչո՞վ եմ յանցաւոր Աբա՛ր. կը շարունակէր ինքնարդարացման բռնի ճիգով մը — յափշտակել կուզէր իմ որսը եւ հրացանն ուղղած, մատը բլթակին զիս սպաննելու կը պատրաստուէր՝ երբ զարօշը հասկնալով անոր խենէշ նպատակը, մէկ ոստումով թեւին ցատկեց, թաթով հարուած մը տուաւ, խուսափեցուց գնդակը՝ միջոց տուաւ որ իմ հակառակորդն սպաննելու մէջ կանխեմ. Քաղցրութեամբ խնդիրը փակելու փորձերս ապարդիւն մնացին, եւ եթէ զարօշը ինծի հետ չ'ըլլար՝ երկար փնտռտուքներէ վերջ. գարնան, իմ բզքտուած մարմինը կմախքը գտնելու դժնէ րոպէին պիտի հանդիպէիք։

Սերոբ աղջկան խոստովանութիւնը լսեց, չզայրացաւ, երբե՛ք. ուրախութեան շող մը փայլեցաւ աչքերուն մէջ. գոհունակ սրտի մը հրճուանքի թռուցլանքը ունեցաւ, իր քաջի երակներու արեան փոխանցումը կը տեսնէր...։

—Սպաննեցի՞ր քիւրտը. հարցուց՝ ու հաստատական պատասխանի մ'սպասեց։

Դեզօն կարմրեցաւ մինչեւ ականջները, կը վախնար, արդեօք ի՞նչ պատիժ պիտ'ստանար Հօրմէն. Աբարի գիրկը նետուեցաւ, համբուրեց ձեռքը ու աչքերէն գլա-գլա մաղուող ապաշխարի կաթիլները Սերոբի ձեռաց վրայ սառեցան։

—...Այո՛... ներէ՛ յանցանքիս. ինքնապաշտպանութեան եւ իրաւունքիս տիրանալո՛ւ համար միայն այդ գժնդակ եղեռնը գործեցի. Ոճրագործ մըն եմ, ո՛հ, Աբա՛ր, անարժան՝ ձեր սիրոյն ու գուրգուրանքին. Յանցաւոր. դժոխքի գեհենին արժանի. սպաննեցի ինծ նման մէկը՝ որ պէտք էր ապրէր, չէ՞ր, ամենուս Աստուծոյն պարգեւած օդն ու լոյսը. խօսեցաւ. եւ իր հեկեկացող ձայնը մարեցաւ սրտի բաբախումէն։

—Ո՛չ միայն կը ներեմ այդ խոստովանութեանդ՝ Դեզօ՛, այլ եկ համբուրեմ քանզի վսեմ ճակատդ եւ այդ համբոյրս թող հերոսութեանդ փոխան Հայրիկէդ ընդունած ամենաթանկագին վարձատրութիւնն ըլլայ, զի, այսօր աննախընթաց քաջութեան մը օրինակը տուիր հայ իգական սեռին. Ինչո՞վ յանցաւոր կրնաս ըլլալ՝ երբ անձնապաշտպանութեան համար դաշունեցիր քեզմէ աւելի զօրեղ, ջղուտ, յաղթանդամ մի վայրենի քիւրտ. Աւետարանն իսկ կարդարացնէ բռնած ճշմարիտ ընթացքդ այս դէպքի մէջ. յարեց սրտապինդ քաջալերանքով։

Հովուուհիի արցունքը ժպիտ փոխուեցաւ, վայրկենապէս փարատեցան մռայլ հորիզոնին վրայ բարդ ի բարդ կուտակուած թուխ ամպերը, տեղի տըւին ջինջ ու պայծառ արեգակի մը առջեւ. Աբարի պատասխանն մեղապարտութեան ծանր յանցանքի թօթափումն շնորհած էր. Հրճուեցաւ նէ՝ անխառն անչափելի ուրախութեամբ։

—Ուրեմն կը ներես ինծի Աբա՛ր, Աստուած ալ կը ներէ, հէ՞...։

—Կը ներէ եւ ամբողջ մարդկութիւնը, դափնիով պսակելու արժանի քաջուհի մըն ես։

Դեզօի մտքէն հեռացեր էր այլեւս դժոխքի պատկերը. վախն անցած էր. կ'զգար թէ իր շունչը սովորական ելեւէջին յանգած էր. բայց երբ այդ դէպքին տխուր տպաւորութիւնը վանելով տարբեր խօսակցութեան նիւթ մը հայթայթել կը փորձէր. յանկարծ առեղծուածը հնչեց ականջին։

—Կեավո՛ւր... ի՞նչ կը նշանակէ Աբա՛ր, այդ բառով քիւրտն անարգե՞լ կուզէր թէ յարգել։

—Կեավո՞ւր. դա մի անարգական մակդիր, սոսկալի հայհոյանք մըն է իր նշանակութեան մէջ. հայերուս ուղղուած. Անհաւատ, մէկը՝ որ. չունի, չճանչնար օրէնք եւ չունի վերջապէս խիղճ. ահա թէ ի՞նչ է կեավուր՝ զոր իսլամները կը նետեն մեր հասցէին. ինչպէս մենք ունինք զՔրիստոս իբր Աստուծոյ որդին. անոնք ալ, Դեզօ, ունին իրենց կարծեցեալ Մարգարէները որոնց կը հաւատան իբր երկնառաք փոխանորդն Աստուծոյ. Այս կարգէն է Մուհամմէտ, զոր կը պաշտեն թուրքերն ու քիւրտերէն շատեր. Թողունք արաբ եւ ուրիշ բազում իսլամ ցեղեր. Անոնց համար Մուհամմէտի չհաւատացող, անոր Գուրանին չհետեւող ամէն ոք՝ պղծուած է, կեավուր... Ահա միակ եւ ամենամեծ պատճառը որով կը հալածեն, կը կողոպտեն, կ'անպատուեն ու կսպաննեն քրիստոնեաները. իբր թէ Գուրանը պատուիրած ըլլար զուլում ու տանջանք եւ մահ՝ արտաքոյ Մահմէտականութեան... Ամէն քրիստոնեաներէ աւելի, սակայն, հայը՝ մեր Ազգը եղած է մշտաչարչար ու հալածական մարտիրոս ցեղ մը, որովհետեւ նա չէ ունեցած ոչ մէկ կրօնակից պաշտպան եւ կարծես մարդկային ընկերութեան մէջ՝ ստեղծուած է իբր հնազանդ գերին անոնց սուրին եւ հուրին. հինգ հարիւր տարիներէ ի վեր Հայ Մայրը արիւն լացաւ նորածին երախան կաթի փոխարէն արցունքի ստինքներուն կառչեցաւ. Քու աղջիկը վայրկեան մ'իսկ ապահով չըզգաց ինքզինք պատուոյ բռնաբարման

ժապետները անոր համը լաւ ճաշակած են․․․։

Հասարակութիւնը յուզուած վիճակի մէջ է, ու մեզ դիմեցին ծնողքներէն, արտայայտիչն ըլլալու իրենց վախերուն եւ կասկածներուն ։ Տնօրէն ն եւ Հոգաբարձութիւնը պատասխանատու են, եւ պէտք է ծնողքներին ապահովցնել եւ պատասխանատուութեան ենթարկել այն ոճրագործ ուսուցիչները՝ որոնք պատճառ եղած են, աղջըկան խելագարման եւ արիւնահոսման․․։

ՏԻՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Ց. Գ. Վերջին պահուն կը տեղեկանամ թէ՝ շնորհիւ բժշկական դարմաններու վերոյիշեալ աղջիկի վիճակը բարւոքման մէջ է։ ՆՈՅՆ

Մ. Խ.– Այս չեղաւ Տիա՛ր Գայաեան. մեր ստացած տեղեկութիւնները ձեր գործերով կը հերքէք կոր․ Հոգաբարձուներէն աւելի Դո՛ւք պատասխանատու էք այս գործին մէջ։ Հոգաբարձուները չատոնց կը ճանչնանք․․․ ու գիտենք։

ԲՈՂՈՔ ՈՒՍԹՐԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ԵՐԵՍՓ․ ԺՈՂՈՎԻՆ ԴԷՄ

Ուէսթ Հօպօքընի ժողովուրդը ցաւի սիրտ լսեց Փետր. 26-ի Ուստրի մէջ գումարուած ապօրինի երեսփոխանական ժողովը եւ անոր որոշումը, եւ՝

1) Նկատելով որ նոյն Երեսփ․ ժողովին մասնակցող կարգ մը ինքնակոչ երեսփոխաններու ընտրութիւնը հակասական է Ամերիկայի ազգ. սահմանադրութեան Յօդ. 26-ին՝ որ կը պահանջէ երեսփոխանները ընտրել բոլոր թեմերու մէջ գտնուած քուէատուներու հարիւրին մէկ համեմատութեամբ,

2) Նկատելով որ գիմակաւորներու սեւ ձեռքերէ նախապատրաստուած փլաններով կատարուած է ժողովը՝ ընտրելու Մուշեղ եպիս. Սերոբեանը.

3) Նկատելով որ յիշեալ եպիսը․ իր անհամբաշխ ու պառակտիչ վարմունքով Ամերիկահայերս հովւելու անյարմար ու անարժան է՝ երբ կը զինէ եղբայր եղբօր դէմ, ու ատելութեան սերմը կը ցանէ, կարգ մը ընկերութեանց ներքին ծրագրաց համաձայն։

4) Եւ նկատելով որ եթէ երբէք յիշեալը անարժանաբար բազմի առաջնորդութեան աթոռը, եւ շարունակէ իր պրօպագանդը, Նորանոր ցաւալի դէպքերու թատերաբեմը պիտի դառնայ՝ Ատլանտեանի ափերուն վրայ ապաստանած բուռ մը հայերուս բնակավայրը՝

Կուգայ՝–

անաղանդէն, եւ վերջապէս Հայ դժբաղդ Ազգը այնպիսի դժնդակ կեանք քաշքշեց՝ որ վայրկեանէ-վայրկեան, աղերսարկու աչքերով, իր հոգեվարքի մահասարսուռին մէջ մահուան կաղչեցաւ. մինչ Եւրոպա փոխանակ քրիստոնեայ դժբաղդ ցեղի մը օգնութեան ձեռք կարկառելու զո՛նէ իբր համակրօնակից, եւ զայն սոսկալի մահէն, անհրաժեշտ խժդըժութեանց ճիրաններէն ազատելու՝ Թեւ ու Թիկունք հանդիսացաւ այդ այլակրօն ցեղերուն եւ Ներոնապէս ու բարոյապէս քաջալերեց զանոնք ի խնդիր պատառ մը հացի կամ բրդուճ մը հողի․․․։ Եւ որովհետեւ, Գեղօ՛, Հայ Ազգը քեզ նման արիասիրտ հոգիով օժտուած անհատներ շատ քիչ ունեցած է, քիւրտն ու Թուրքը արիւնի մէջ ձեռք-ձեռքի, եւ կռուի ատեն կողք-կողքի՝ կը հեծնեն մեր վզին տզրուկի նման կը ծծեն մեր արցէն իսկ ցամքած երակները, կը փչրեն ոսկորներնիս ու զայն իբր հիմնաքար կը զետեղեն կարմիր խրախճանաց շէնքերու յատակը․․․։ Շէյխերն ու հօճաները այս քարոզած, այսպէս հաւատացուցած են թէ՝ Մարգարէի հաւատացեալ մը որքա՛ն սուրբ թուով կեավուր սպաննէ՝ այնքան աւելի լայն կը բացուին ճէննէթին դռները եւ նա մահուընէ վերջ արժանի կը լինի բազմելու յաջակողմն Մարգարէի․․․։ Քիւրտն ու Թուրքը, վերջապէս, կը համարեն մեզ պիղծ արարածներ՝ որոնք Աստուծոյ շունչն ու երկրի սուրբ հողը կաղտոտեն եւ հետեւաբար իրաւունք չունին ապրելու․․․։ Դո՛ւն եղիր, Գեղօ՛, մաղ մնաց որ այդ վայրենիներու անպատուութեան նշաւակ դառնայիր փոքր հասակիդ մէջ. եւ թէ զօրանական միջոցներով չազատէինք, չփախցնէինք զքեզ․․․։

(Շարունակելի)

1) Բողոքել սոյն ապօրինի Երեսփ․ ժողովին դէմ, ու պահանջել որ գումարուի օրինաւոր Երեսփ․ ժողով՝ յարգելով Ամերիկայի ազգ․ սահմանադրութեան բոլոր տրամադրութիւններն, համարելով առաջինը իբր նախապատրաստական ժողով։

2) Թելադրել որ ընտրեն մէկը իբր առաջնորդ, որ ըլլայ մեր հոգեւոր պէտքերուն պատշաճ բժիշկը եւ մեր ընկերական կենաց օրինաւոր ուղղեցոյցը, իր քրիստոնավայել կենցաղավարութեամբ ու տիպար ընթացքով։

3) Կոչ ընել Ամերիկայի միւս թեմերուն, որ միաձայնութեամբ ձայնակցին մեզ ու օրինաւոր հողի վրայ ընեն իրենց պահանջն ու կարգադրութիւնները Ամերիկայի առաջնորդական ընտրութեան հարցին շուրջ։

4) Ղրկել այս բողոքագիրը Ամերիկայի բոլոր հայ թերթերուն, որ թագման հանդիսանան ժողովրդի արդար պահանջին։

Եթէ երբէք մեր արդար ձայնը անլսելի մնայ, գէթ մենք մեր տեղին վըրայ անպայմանօրէն զոց պիտի պահենք եկեղեցւոյ դռները, խռովարարներու ու պառակտիչներու ոտնձգութեան ու չահագործումին։

Ի դիմաց Ուէսթ Հօպօքընի Ս. Խաչ եկեղ. պաշտօնէութեանց քուէատու 125 բողոքող անդամներու Յանձնախումբ

Տ. Մ. Զաքարեան. Թ. Սմսարեան
Կ. Չէօլաքեան. Հայկ Մ. Զօրպաճեան
Տիգրան Վարդանեան

ԱՐԻՒՆՈՏԱԾ ՎԵՂԱՐԸ

Ամերիկայի թերթերէն կը քաղենք հետեւեալ նամակը, որ «վշտակիր» ին գործունէութեան կը վերաբերի։

Անհաւասիկ պառակտման եւ գրգռումի սեւ ոգին սկսաւ իր արդիւնքը տալ։ Շիքակօյի ժողովը, Մուշեղ եպիսը. վերջացուց ոչ միայն կռւով այլ նոյն իսկ արիւնով։ Այս տխուր փաստը, ապահովաբար պիտի ցնցէ ամբողջ հայ գաղութը. անխուսափելի արդիւնքը այդ խեղճ մարդուն պառակտիչ եւ օձապտոյտ ճառերուն եւ ծածկամիտ փսփսուքներուն։

Առաջին անգամ կաւ Նիւ-Պրիթէն։

Այսպ սեւահոգի ցաւ մը՝ Նիւ Եորքի մէջ։

Յետոյ իր խայտառակ փախուստը Ուէսթ Հօպօքընի եկեղեցիէն։

Ֆիլատէլֆիոյ մէջ. կրած անարգանքը, ուր հայերուն կողմէն իրեն խոստացուած ճաշն անգամ մերժուեցաւ։

Վերջապէս իր եզական խօսքերը Քլիվլէնտի մէջ, ուր մեր քամիելի վեղարաւորը հաճեցաւ ըսել ցաւ յայտնելով որ՝

– Եթէ ես Ցար ըլլայի 300-ի տեղ 1300 կը բանտարկէի․․․

Ու երբ փառապսակ այս բոլորին, իր՝ Շիքակօյի ժողովին մէջ, ծեծ, աթոռներու պար, արիւն․․․ Այլեւս այս խեղճ մարդուն չէ որ կուղղենք մեր խօսքը–արժան չէ ոչ մէկ խօսքի–այլ՝ Եգիպտոսի Բարեգործական ընկերութեան ամերիկեան մասնաճիւղներու՝ Պ. Ատենապետներուն, որոնք պատասխանատու են Բարեգործականի այս ապիկար եմիսէրին բրածներուն։

Ի՞նչ կըսէք դուք այս արեան դիմաց պարոննե՛ր, ձեր օծիքէն է որ մենք հայ ժողովրդին հետ, պիտի բռնենք։ Եթէ դուք կը կարծէք թէ շատ դիւրին բան է կուսակցական շարքերը զսպելը, այսպիսի արիւնոտ փաստերուն դէմ, խորապէս կը սխալիք, պարոննե՛ր։

Երբ Շիքակօյի հեռագիրը ստացուեցաւ անցեալ շաբթու. «Հայրենիք»ի Խմբագրութիւնը, հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց անմիջապէս ի պատասխան, որուն հայերէն թարգմանութիւնը հետեւեալն է.–

Հ. Յ. Դ. Կոմիտէ
Western ave. Chicago Ill.

«Ձեր հեռագիրը սահմ. ռամկավար ժողովի մէջ տեղի ունեցող ցաւալի դէպքին նըկատմամբ ստացուած է եւ չափազանց վիշտ պատճառած է մեզ. կը խնդրենք խիստ պաղարիւն մնալ եւ մանրամասնութիւնները տեղեկագրել անմիջապէս»։ «Հայրենիք»

Այսօր կը տպագրենք միայն երկու թըղթակցութիւն մեր ապացոյցներէն։ Դժգոհութիւնը շատ մեծ է Պօսթոնի եւ իր շրջաններուն մէջ։ Լին, Քէմպրիճ, Վօթըրթաուն, Չարլըսթաուն, Բաքսպրի. Չսի այս բոլոր քաղաքներէն բազմաթիւ հայեր եկան Խմբագրատուն, հասարակութեան տրամադրութիւնը յայտնելով թէ պէտք է այդ մարդը դադրի որոմ ու թոյն ցանելէ, աչխատող ժողովուրդը գրգռելէ. պառելէ եւ խօսելէ։

Անգամ մը եւս կրկնենք. խե՛ղճ մարդ, որ իր Ատանայի պաշտօնավարութիւնը ԱՐԻՒՆՈՎ վերջացուց եւ իր Ամերիկայի անպաշտօնութիւնը ԱՐԻՒՆՈՎ սկսաւ․․․։

ՕՃԻՐ ՄԸ Ս․ ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Հռոմէն 22 մարտ թուականով հեռագիր մը տրուած է թերթերուն, ուրկէ կը քաղենք հետեւեալը.

«Այսօր Ս. Պետրոս եկեղեցին թատրը եղաւ ոճիրի մը, զոր կղերականներու դէմ բուռն ատելութիւն ունեցող մարդ մը գործեց՝ պատարագող եպիսկոպոսին վրայ. վեցհարուածեան մը պարպելով։ Քահանաներն ու հաւատացեալները պահ մը ապշած մնալէ ետքը․ սարսափահար եղած, այլ եւ այլ ուղղութեամբ փախան. մինչդեռ անդին պզտիկ խումբ մը շրջապատեց հրազէնը պարպող մարդը, որ կը պատրաստուէր երկրորդ հարուած մը պարպելու։ Վճռաբեկ Ատեանին մէկ պաշտօնեան Պ. Սէնիօ Քօչեանօ բռնեց զայն։ Ոճրագործը հասուն տարիքով, ուժեղ կազմուածքով եւ կարմիր երեսով մարդ մըն է, որ ճերմակ առատ պեխեր ունի։ Ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննուելով, այս մարդը կ'ըսէ թէ անունը Բիէթրօ տի Սանթի է եւ սա կերպով կը բացատրէ իր արարքը։– Պապն ու քահանաները մահու չափ կ'ատեմ. Պ. քօմիսէր, քահանաները իմ կործանումիս պատճառ եղան։ Եթէ անոնց վատթար դարձուածքները չըլլային, ես այսօր «պարոն» մը պիտի ըլլայի. մինչդեռ հիմա կործանած մարդ մըն եմ, որ իր երիտասարդութիւնը բանտերու մէջ անցուցած է եւ խղճին վրայ երկու սպաննութիւններու բեռը կը կրէ։ Հօրաքոյր մը եւ հօրեղբայր մը ունէի որոնք զիս իրենց քովը առած եւ դաստիարակած էին. բնականաբար անոնց ժառանգորդը պիտի ըլլայի։ Բայց կրօնաւորները վրայ հասան, երկու ծերուկներուն վստահութիւնը գրաւեցին եւ յաջողեցան համոզել զանոնք, որ իրենց բոլոր ստացուածքը կրօնական հաստատութեան մը կտակեն։ Այսպէս իրաւունքներէս զրկուելէ ետքը, կատաղութեան վայրկենի մը մէջ, սպաննեցի հօրաքոյրս եւ հօրեղբայրս։ Զերբակալուելով երկարատեւ բանտարկութեան մը դատապարտուեցայ։ Բանտէն ելլելէ ետքը, ստիպուեցայ հիւնութիւն ընել։ Ահա ասոր համար էր որ Հռոմ եկայ՝ վրէժս լուծելու համար։ Ուզեցի Պապը սպաննել, բայց ի զուր փորձելէ ետքը Վատիկան մտնել, ստիպուեցայ Ս. Պետրոս եկեղեցիին մէջ սպաննել Վատիկանի ամենէն կարեւոր անձերէն մէկը։»

⁂ Այս սպաննութեան հետեւանքով Մայր Եկեղեցին պղծուած ըլլալուն, Հռոմին մէջ կ'ըսեն թէ հարկ է զայն վերստին օծել։ Ասկէ առաջ վերջին անգամ Ս. Պետրոս եկեղեցին վերստին օծուած էր, որովհետեւ հոն մարդ մը կախուելով անձնասպան եղած էր։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ

Շատերու յայտնած փափաքին համաձայն «Արշալոյս»ի մէջ ասկէ առաջ իբր թերթօն հրատարակուած «Ընտանեկան թշուառութիւն» վէպին հրատարակութեան ձեռնարկել պիտի սկսինք։

Մէկ երկու ազգայիններ արդէն փափաք յայտնած են անոր ամբողջ ծախքերը հոգալով Որչատակարան մը կանգնել իրենց մէկ սիրելիին համար, սակայն ցարդ այդ խոստումները գործնական հողի վրայ դրուած չեն և մենք սպասողական դիրքի մէջ կը մնանք։

Բայց եթէ մինչև յառաջիկայ Մայիս 1, որոշ պատասխան մը չի տրուի մեզ յիշեալ ազգայիններու կողմէն, Նուիրատուութեան ձեւով բաժանորդագրութիւն մը պիտի բանանք մէկ կամ մէկէ աւելի վըստահելի ազգայիններու հսկողութեան ներքև, տպագրական այդ գործը գլուխ հանելու համար։

Գիրքը պիտի պարունակէ ընդարձակ յառաջաբանի մը հետ, անոր հեղինակին և Բարեբարին՝ եթէ ըլլայ, լուսանկարները։ 2000 օրինակ պիտի տպագրուի, որուն 1000 օրինակը պիտի վաճառուի Բարեգործական Հաստատութիւններու հաշւոյն, և հասոյթին բաժանումը պիտի կատարէ բաժանորդագրութեան և տպագրութեան հսկող Մարմինը, կամ Բարեբարը, եթէ ըլլայ։

Գիրքը պիտի բաղկանայ մօտ 350 էջերէ և իւրաքանչիւր օրինակ պիտի արժէ 10 ղրշ՝ ոչ՛։ Ըսել է ամբողջ խառն հասոյթը պիտի ըլլայ 20,000 ղրշ. կամ 200 ոսկի։

Գիրքին վերջաւորութեանը մէջ քանի մը պրակ (ֆօրմա) պիտի աւելցուի Եգիպտոսի կարեւոր հաստատութեանց ծանուցումները դըրուելու համար, ուրկէ կարելի է արտադրել 50էն70 կամ աւելի ոսկի։

Ահա առիթ մը՝ ուրկէ կրնան օգտուիլ տեղւոյս Բարեգործական հաստատութիւնները, նոյն իսկ բոլորովին իրենց հաշւոյն տպագրել տալով այս շատ սիրուած և մեծ ընդունելութիւն գտած վէպը։

ԽՄԲ.

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԿՌԻՒ

Անցեալ հինգշաբթի օր Համզաւիի Ցունաց եկեղեցւոյն մէջ բաւական ծանր միջադէպ մը տեղի ունեցած է, անկիրթ պարոնի մը՝ դուռը հսկող գաւաթին ապտակ մը իջեցնելու փափաքէն յառաջանալով։

Խնդիրը անուշ տեղը կապուած է բարեբաղդաբար.

ԱՅՐԻ ՄԱՅԵԷՐ

Այրի տիկին Մայեէրի Մուսքիի վաճառատան մէջ տեղի ունեցած գողութեան հեղինակները ձերբակալուած են Աղեքսանդրիոյ մէջ և ընդ հսկողութեամբ Գահիրէ բերուած։

Այրի տիկին Մայերը տակաւին շատ դիտի մայէր, եթէ Եգիպտական ոստիկանութեան սրատեսութիւնը չըլլար։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Իտալացի բարի ծաղիկ մը հանրատան մը մէջ իր սիրուհին սպաննել փորձած է, կասկածելով որ զինքը պիտի լքէ և ուրիշ մը պիտի լկէ։

Ա՛յ լկրտած շանորդի․ բոզատան մէջ ապրեցուցած սիրուհիէդ ի՞նչ կը յուսայիր, հաւատարմութի՞ւն․․․։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պատրաստ ըլլալով Եգիպտահայ գաղութի Պատմութիւնը» սկսեալ 7րդ. դարէն մինչեւ մեր օրերը (700-1912) եւ որ պիտի հրատարակուի քիչ ատենէն պատկերազարդ եւ գեղարուեստական ընդարձակ գործ մը. այս անգամ դիմում կընենք բոլոր Եգիպտական քաղաքներու հայ գաղթականութեանց՝ որ հաճին հետեւեալ հարցումներուն պատասխանները հասցնել մինչեւ ամիս մը, ստորեւ տրուած հասցէին։

1. Եկեղեցի դպրոց ունի՞ն, եւ թէ՝ ե՞րբ շինուած է եւ ի՞նչ արձանագրութիւններ կան։

2. Գերեզմանատան մէջ գտնուած արձանագրութիւնները օրինակել եւ ղրկել։

3. Ղպտի եկեղեցիներու մէջ հայերէն արձանագրութիւններ կան, որոնք լուսանկարել եթէ կարելի է, իսկ եթէ ոչ՝ օրինակել եւ ղրկել։

4. Կորսուած հայ գաղթականութիւն մը եւ հարիւրաւոր հայ վանքեր ունեցած ենք, որոնց մասին տեղեկութիւններ կը փնտռենք (*)։

5. Հայկական սովորութիւններ եւ աւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ հայերէն անուններ կերեւին արաբներու մէջ. որո՞նք են այդ սովորութիւնները։

6. Երեւելի Հայերու անուններ իրենց կենսագրական տեղեկութիւններով, եւ եթէ կարելի է պատկերներով, ի հարկին նոյն իսկ եթէ կրօնափոխ եղած են։

7. Մասնաւորաբար Արմանդ եւ Ասիութ քաղաքներուն մէջ փնտրել արձանագրութիւններ։

8. Հայկական ոճով եւ ճարտարապետութեամբ շինուած շէնքերու լուսանկարներ։

9. Անէքթոտներ եւ աւանդութիւններ. եւ վերջապէս այն ամեն բաներ որոնք կրնան մեզ հետաքրքրել. մենք թէեւ շատ բան կրցանք հաւաքել, բայց կուզենք աւելի ճոխացնել, հետեւաբար անոնք որ՝ հաճին մեզ օգնել շնորհակալութեամբ պիտի ծանուցանենք գործին վերջը եւ առ այս ունեցած ծախքերնին պիտի հատուցանենք, ուստի, վստահ ենք որ մեզ պիտի օգնեն Եգիպտոսի ազգայինները երեւան բերելու համար իրենց արդարեւ փառաւոր անցեալը։

ՎԱՀԱՆ Գ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Շնորհիւ Տիար Սուրէն Զարմաքճեանի։

Քաֆէ Շիշա Գահիրէ
12 Ապրիլ 911

(*) Մեզ ծանօթ են Արաբական պատմագիրներէն շատեր։

ԱՐԴՈՒՆԻԿԻՉ
ՕՆՆԻԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
ՇԱՐԷ ԱՊՏ - ԷԼ - ԱԶԻԶ

Մաքրութիւն, ճշգապահութիւն եւ դիւրամատչելի գին։ Ահա իր նշանաբանը։

Դիմեցէք անգամ մը միայն փորձելու համար, եւ այնուհետեւ միշտ պիտի փնտռէք զինքը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԾ Է
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ – ՀԱՅԵՐԷՆ
ԳՐՊԱՆԻ ԲԱՌԱՐԱՆԸ
ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
—o—
Սոյն բառարանէն գնել ուզողները պէտք է դիմեն՝ Զարդարեան Գրատուն Կ. Պոլիս Զագմագճըլար Թիւ 24-26։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Շարա Սահա, Օռօզտի Պաքի
Նորակառոյց վաճառատան մօտ
Թիւ 11

Անոնք որ ճաշակաւոր զգեստ մը ունենալու համար զանազան տեղեր դիմած ու դժգոհ մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանաւորուիլ որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավճարը ամբողջովին ետ պիտի ստանան։

Այս պայմանը՝ ճաշակաւոր հագուելու փափաքողներուն համար, նըպաստաւոր առիթ մը պիտի ըլլայ։

Ապառիկ ապսպրանքները նկատողութեան չեն առնուիր, եւ անոնք որ ինծի կը դիմեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել ապառիկին տարբերութիւնները, թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիներու մասին։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
147 – 175

Հայկական վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել չորրորդ երեսին մէջ։

Աղքատախնամ Ընկերութեան կնիքը չի կրող ԼԻՍԹԱ ները անվաւեր կը նկատուին։

83րդ. Թիրաժը տեղի պիտի ունենայ Կաան Գաֆէ Շիշայի մէջ ապրիլ 30ին կիրակի երեկոյին։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ
ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՎԱԿՀ – ԷԼ – ՊԻՐՔԷ ՓՈՂՈՑ ԷՕԶՊԷՔԻՅԷ

HIGH LIFE CIGARETTES
N. A. HADJETIAN FRÈRES
TRADE MARK
RUE ESBEKIEH EN FACE L'HOTEL DES VOYAGEURS
CAIRE EGYPT

ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԷՐՔ
Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՑԱՏԿԱՆԻՇԸ ԻՐԵՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀԵԱԼ Է.

Արեւելեան ընտիր ծխախոտներէ պատրաստուած թարմ սիկարէթներ անմրցելի աժան գիներով ունենալու կամ վայելելու համար, ամէն անգամ և ամէն տեղերէ աւելի՝ պէտք է նախընտրել մեր վաճառատունը։

Առաջնակարգ տեսակներէ Եւրոպական սիկառներու լաւագոյն զանազանութիւնները գտնելու համար հարկ չ'կայ հոս ու հոն ժամավաճառ ըլլալու. բաւական է անգամ մը անպատճառ այցելել մեր վաճառատեղին։

Պարսկական ամենաընտիր Թէմպէքիի այլ և այլ տեսակները բացի մեր վաճառատունէն, ուրիշ տեղերէ գնելը պարզապէս սխալել է։

Մեր վաճառատունը վերջապէս, գիներու աժանութեամբ, տեսակներու բազմապատկութեամբ ու ճոխութեամբ և այլ ամէն տեսակէտներով, և մանաւանդ գործածել որոշած ապրանքներուն թարմութեամբը անմրցելի է, որուն անժխտելի ապացոյցներէն մին ալ զարգացած Եւրոպացիներէ օրըստօրէ մեծ քանակութեամբ և ստուար թուով եղած յանձնարարութիւններն են։

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀՈՐԻԶՈՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ Է ՔԱՂ.-ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԸ

1911 ԹՈՒԻՆ

ՀՈՐԻԶՈՆԸ

Հրատարակուելու է մօտ աշխատակցութեամբ

ԼԱԶ. ԱՂԱՅԵԱՆԻ, ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԼԷՕԻ ԵՒ ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷԻ

Բաժնեգին՝ տարեկան Պարսկաստան 10 ռուբլի. Թուրքիա 120 ղուրուշ. Ամերիկա 6 դոլար. Եւրոպա 30 ֆրանք.

Rèdaction du Journal « Horizon »

Tiflis (Russie-Caucase)

ՍԻՆԿԸՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑՍԼԻՆԿԷՐ

Գալաթի փողոց. Խաւնէսարի սեփականութիւն, Պրիսթոլ Օթէլի ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐՆերն են եւ աստնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայական եւ մետալներով վարձատրուած, եւաշխաւորեալ մեքենաներ,

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական ցուցահանդիսին մէջ ստացած է։

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՑ | ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ
ԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ | ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ Ն. Թ. ՍՏԻՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿՐի յաեկանշին

ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

THE SINGER MANF G. CO.
TRADE MARK

Չրի դասեր և նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենայից համար, յաճախորդատուներուն մէջ.

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիններու եւ նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ի նպաստ Ազգասախնամ Ընկերութեան
82ԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ
Գահիրէ 23 Ապրիլ 1911
ԿՌԱՆ ԳԱՖԷ ՇԻՇԱՅԻ ԱՌՋԵՒ

Շահող թիւեր
ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐԳԵՒ

27596	Ղրուշ Ոսկ	8000
14619	»	800
21704	»	400
15619	»	400

200 Ղ. Ո. շահող թիւեր

3182	19381	3998	12723	2278

80ական Ղ. Ո. շահող թիւեր

850	1357	1573	2248	2610	2653
2715	3124	3676	4255	4472	4992
4999	5563	5646	6794	7342	7759
8115	9170	9477	9983	10056	
10371	10566	10700	11348	11729	
12808	13277	13291	13585	13978	
14805	15516	15821	15829	15974	
16477	16975	17378	17879	18314	
18726	19006	19089	19132	19635	
20014	20546	20816	20824	21932	
22031	22226	22820	23401	24294	
24385	25237	25372	26385	27098	
28595	29628				

Ծանօթ.– Կէս բռնակը առանձին ներկայացուած առեն արժէքէ զուրկ է եւ չի վճարուիր։

ՉՈՐՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ
Ա.
ԱՐԴԱՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Հեղինակ ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ
Թարգ. ԵՐ. ՕՏԵԱՆ

Հրապարակ ելած է և գնելու համար պէտք է դիմել Կ. Պոլիս Զարդարեան եղբարց Գրատունը։

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ
—o—

Բաժնեգին Պոլիս եւ գաւառները տարեկան 20 ղուրուշ Արտասահման 5 ֆրանք։

Հասցէ՝ Ա. Շ. Քրեսեան Ղալաթիա Հալէպ խան թիւ 6, Պոլիս։

ԲԻԻԹԱՆԻԱ
—o—

Տնօրէնայ Դաւառաթերթ

Բաժնեգինն Թուրքիա 20 ղրշ. արտասահման 6 ֆր.

Հասցէ՝

Rédaction du Journal «Bythania»

(Asie-Minenre) Yzmit

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ
ԾԽԵԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՁ ՉՎՆԱՍՈՒԵԼՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԻՋՈՑԸ

Ծխախոտն հաճոյքի համար կը ծխուի. շատեր սակայն իրենց առողջութիւնը կը խանգարեն գործածելով կարգ մը սիկառի թուղթեր՝ որոնք կը կորացնեն ու կաւելցնեն նիքօթինի ազդեցութիւնը և սիկառին ծայրը դառնութիւն կը հաւաքեն։ Արդ՝ ծխելով հանդերձ չ'վնասուելու եթէ միակ դարման կը յանձնարարենք առողջութեան նախանձախնդիր ծխողներուն այսուհետև գործածել միմիայն «Անձնական Դանիէլեան Ընկերութեան» Պոլսոյ մէջ հրապարակ հանած և այնքան մեծ ընդունելութիւն գտած՝ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ՝ որուն ուրիշներու վրայ ունեցած գնահատելի և օգտակար առաւելութիւնները ճանչնալու համար բաւական է միայն անգամ մը փորձել և համոզուիլ թէ արդարեւ՝ 1. Զուտ գայլիական ընտիր տեսակէ կը բաղկանայ. 2. Բոլորովին կանհետացնէ նիքօթինը. 3. Սիկառին ծայրը դառնութիւն հաւաքելէ զերծ կը պահէ 4. Բնաւ չվարիր ու չի սենար. 150 թերթերէ բաղկացեալ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ առողջապահիկ սիկառի թուղթին տրակները կը ծախուին 10 փրյի.

Փնտռեցէք ամեն ծխավաճառներու մօտ և գործածեցէք միայն «ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ» սիկառի թուղթը, եթէ կը փափաքիք ծխելով հաճոյանալ և սակայն չվնասուիլ երբէք։

Տուփերէն տասը առ հարիւր կը պարունակեն աէթիսթիք և խիստ պիտանի նուէրներ. բացուած տուփ մընդունիք։

Մեծաքանակ գնորդներու զգալի զեղչ. յանձնարարութիւնք կը կատարուին արագ և խնամով։ Չրի նմոյշ։

Միակ Գործակատարք ընդհանուր Եգիպտոսի
Ս. ԵՒ Վ. ԲՐՈՒՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Բաղիպ փաշա փողոց Թիւ 48 Աղէքսանդրիա

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ – ՀԱՅԵՐԷՆ
Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
1136 ԷՋ – 800 ՊԱՏԿԵՐ
—o—

Հոյակապ աշխատութիւն արժանացած բազմաթիւ գնահատական նամակներու։ Եզական եւ անմրցելի իւր տեսակներուն մէջ։ Պատկերազարդ Անկլօ-Հայ Փափազեան բառարանը պատրաստուած է մեծ խնամքով եւ գլխաւոր հետեւողութեամբ Websterի Cassellի ամենավերջին բառագրոց եւ զարդարուած է 800 ընտիր պատկերներով, որոնք ուղղակի Ամերիկայէն բերել տրուած են Websterի հրատարակիչներէն։ Անգլիերէն հոմանիշներ բառերու տակերը գրուած են յար եւ նման Websterի Մասնաւոր յաւելուած բառարան մը Անգլիական եւ Ամերիկեան ոճերու եւ ասացուածներու օրինակներով բացատրուած։ Մասնաւոր յաւելուած բառարան մը Անգլիական նոր ուղղագրութեան։ Ամէն հոգ տարուած է սոյն Բառարանը թէ՛ իր ներքին պարունակութեամբը եւ թէ արտաքին կազմովը ամենակատարեալ եւ անմրցելի ընելու համար։ Ընտիր պարունակութիւն, ընտիր թուղթ, ընտիր կազմ։

Անկլօ-Հայ պատկերազարդ Փափազեան բառարանը կը վաճառուի մասնաւորապէս պատրաստուած տուփերու մէջ։ Գին՝ լաթակազմը 70, իսկ կիսակաշին 75 դահեկան. փոստի ծախքով 75 եւ 80 դահեկան։

Գնել փափաքողները պէտք է դիմեն Հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեանին Պայպլ-Հաուզ Կ. Պոլիս։

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ
ՕՐԱԹԵՐԹ
—o—

Բաժնեգին, տարեկան Պոլիս 75 ղրշ. գաւառները 100, ամերիկայ 6 տոլար, ուրիշ երկիրներ 30 ֆր.

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ Շաբաթաթերթ

Պոլիս 20 ղրշ. գաւառները 25 արտասահման 6 ֆր.

Rédaction du Journal Arménien
AZATAMART
Péra hamal bachi Constantinople

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
—o—

Բաժնեգին. Պոլիս 100 եւ գաւառները տարեկան մէկ ոսկի. Ամերիկա 6 տոլար, արտասահման 35 ֆր.

Հասցէ

Rédaction du Journal Arménien
AREVELK
Galata Constantinople

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
Գրական, Քաղաքական, ռազմագիտական եւ Առեւտրա-արդիւնաբերական անկուսակցական անկախ լրագիր
—o—

«Սուրհանդակ» կը հրատարակուի շաբաթը երեք անգամ,

Խմբագիր Աստ. Երիցեան

Սոյն թերթին կանոնաւոր հրատարակութիւնը ապահովուած է Թիֆլիզի առաջնակարգ վաճառականներէն Պ. Գէորգ Մովսիսեան Զիլինգարեան։

Բաժնեգին տարեկան 7 րուբլի

Հասցէ

Rédaction du journal Arménien
« SOURHANDAK »
Russie Tiflis Caucase

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին 10 ֆր. 4 րուբլի. 4 տոլար, 50 ղրշ.

Հասցէ

Rédaction de la Revue
PAZMAVEB
St. Lazar Venis (Italie)

ՀԱՆԴԷՍ
ԱՄՍՕՐԵԱՅ
ԻԴ րդ. ՏԱՐԻ
1910

Բաժանորդագին է կանխիկ
Տարեկան 15 Ֆր = 6 Րուբլի
Իւրաքանչիւր թիւը 1,50 Ֆր. 70 կ.
Դիմել՝ Rédaction de la Revue
HANDES AMSORYA
(Autriche) VIENNE

ՇԱՐԱ ԱՊՏ ԷԼ ԱԶԻԶԻ ՊՈՂՈՏԱՅԻՆ ՎՐԱՅ ՏՊԱՐԱՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ» ՇԷՐԻՖ ՓԱՇԱՅԻ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ԴԻՄԱՑԸ.

Գիրքերու, Թերթերու, Հանդէսներու, Գործիքներու, Նամակագլուխներու, Անվիզօներու, Վաճառականական ծանուցագրերու, Այցեքարտերու, Մահազդներու, եւ Հայերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Իտալերէն, Յունարէն, Արաբերէն լեզուներով տպագրական յանձնարարութիւններու համար պէտք է դիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանը՝ խնամեալ եւ ճաշակաւոր տպագրութիւն ունենալու համար։
Զրեկներու տպագրութիւնը ամենամեծ խնամքով կը կատարուի եւ մեծաստ աշխատանքով յանձնարարութիւն ալ կընդունուի, ըլլա՛յ քաղաքական ըլլայ վաճառականական։
Եղած յանձնարարութեանց գումարին կէսը կանխիկ չի վճարուածներ նկատողութեան չեն առնուիր։